

اۋىر جاۋاپكەرلىك ارقالادى

جۇڭگو ـ امەرىكا باسشىلارنىڭ سان ـ فرانسىسكودا دىدارلاشۇنان ەستىلىك

جەكە ۇسنسى، بۇل ازىا ـ تنىق مۇجىت ەكو-نوھيكالىق سەلبەستىك ۇيىمى باسشىلارنىڭ بەيرەسەي ەماجىلىسى كەزىندەگى ەكى جاقى ورنلا-لاستىرۇعا ۇقساھايىدى، ەبىر جىلدىڭ الدىندا ۇشنىشى جەردە وتكىزلىگەن بالي ارالى دىدارلاشۇنىان دا پارقى بار، بۇل ەبىر رەتكى جۇڭگو ـ امەرىكا ”باسشىلار كەڭەسى“، بايدەن زۇڭتۇڭنىڭ سان ـ فرانسىسكوداى كەزىندەگى ەڭ ماڭغزدى قىھىلى.

”وتكەن 10 — 12 جىل ۋاقتى شىنىدە ەبىز كوپتەگەن ساتتەردى بىرگە وتكىزدىك“.
اڧىارات مەديا تىلشلىرى الدىندا بايدەن زۇڭتۇڭ ەتوراعا شي جىنپىڭمەن قارىم ـ قاتناىسنى تاى ەبىر رەت ەسكە الدى.

رەتەدە شي جىنپىڭ جۇڭگونىڭ ورنىباسار مەمەلكەت ەتوراعاسى، بايدەن امەرىكانىڭ ورنىبا-سار زۇڭتۇڭى مىندەتن وتەگەن ئۇستارىندا، ەكەۋى ۇزاق ۋاقت تەرەڭ بارىس ـ كەلىس جاسامقان. كوپ جىلدان بەرى بايدەن زۇڭتۇڭ بۇنى اسەرلە-نە اڭگىمە ەتپ كەلەدى.

2021 ـ جىلى بايدەن امەرىكانىڭ زۇڭتۇڭى مىندەتن وتەي باىستانع ەسات ەدال جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسى تارىختاعى توقراۋ كۇيىنە وتكەن مەزگىلگە تۇرا كەلدى. بىلىتىر 11 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى پىدنونەيزانىڭ بالي ارالىندا 20 ەل توبى باسشىلار ەماجىلىسى كەزىندە، ەتوراعا شي جىنپىڭ بايدەن زۇڭتۇڭمەن امەرىكانىڭ جاڭا ۇكەمتى قۇرىلغاننان بەرگى تۇڭغىش رەتكى بەتپە-بەت دىدارلاشۇ وتكىزدى، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ دامۇىنا قاتىستى ەبىرسەيىرا ماسەلەلەر جونىدە ىشكەرلەي، بۇكەسىز پىكىر اۋىستىرىپ، ماڭغزدى ورتاق تانىمعا كەلدى. الاپدا سونان بىلايى ەبىر مەزگىل ۋاقىتتا امەرىكا جاقنىڭ ەسى ـ ارەكەتى سالدىراننان ەكى ەل باىسشىلارى ورتاق تا-نىمىنىڭ تىپاناقتاندىربلۇ تىلك بوگەتتەرگە ۇشە-راپ، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىندا ەبىر بولىك بۇراڭ جول باىلىدى.

ەبىر جىلدان بەرى خالىقارالىق جاعداي ۇز-دىكىسىز اۋمالى ـ ئوكپەلى وزگەرپ، ادامزات كوپ-تەگەن ەلەمدىك سىن ـ سايبىستارعا ەوپ كەلدى، دۇنيە ەجۇزى ورنىقتى بولعان جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىن اناعۇرلم قاجەت ەتتى. ەكى جاق ”بالى ارالىنا قايتا وراڭۇ“سىندى ەبىر قىسدىرۇ ەسى جۇزىندىك ارەكەتتەردى قولدانغاننان كەيىن، ەتوراعا شي جىنپىڭ ۇسىنىس بوينىشا سان ـ فرانسىسكوغا كەلىپ جۇڭگو ـ امەرىكا باىسشىلار دىدارلاشۇىن وتكىزدى، بۇدان جۇڭگو جاقنىڭ ەكى ەل خالىقنىڭ ەنۇبىرلى مۇدەسسى مەن ادامزات-تىڭ تۇناس تۇەالق بولاشاعىن، تاغدىرىن شىعار ەتۇيىن ەتە وتىرىپ، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قا-تىناسىن ەبىر جاقنى ەتكەن كەڭ كوز اياسى، دارقان پەيىلى ايكىلەندى.

”مەنىڭ زۇڭتۇڭ مىرزامەن الدىڭعى جولعى كەزدەسۇم بالى ارالىندا بولدى، ارادا ەبىر جىل وتە شىقتى. ەبىر جىلدان بەرى كوپتەگەن سىستەر تۇلىدى“. ەتوراعا شي جىنپىڭنىڭ بەئاتشار ەسوزى تەرەڭ مانىعالى بولدى:
”دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ما-ڭزدى ەكى جاقنى قارىم ـ قاتىناس رەتىندە، جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ قارىم ـ قاتىناسىنا دۇنيە جۇزىندەگى 100 جىلدىق وزگەرىس جەدەل قۇبىلغان ۇلكەن جاعداي اياسىندا وي جۇگرىتىپ جانە ونى جويسپار-لاپ، ەكى ەل خالىقنا ىرىس ـ قۇت جاراتۇ ەۇشىن، ادامزاتنىڭ العا باسۇى ۇشىن جاۋاپكەرلىشلىك ارقا-لۇدى ايكىلەۋىمىز كەرەك“.

(2) ەكى ەل خالىقنىڭ ىرىس ـ قۇتى ۇشىن

”مەنىڭ كالىفورنيا شتاتى جونىدەگى اسەرم تەرەڭ. 38 جىلدىڭ الدىندا مەن تۇڭغىش رەت امەرىكاغا اياق باىتىم، سونداى تۇڭغىش ابدالامام كالىفورنيا شتاتى بولدى، سان ـ فرانسىسكوغا بارۇ بولدى“.
الدىڭعى ايدىڭ 25 ـ كۇنى ەتوراعا شي جىنپىڭ بەيجىڭ خالىق ساراينىدا جۇڭگوغا سا-پارلاي كەلگەن كالىفورنيا شتاتىنىڭ باىستىعى نيۇسومەن كەزدەسكەندە ۇزى كالىفورنيا شتاتىنا ساپارلاي بارغانداى، سان ـ فرانسىسكوغا ساپار-لاي بارغانداى كورنىستەردى قۇانا ەسكە الدى، سول كەزدە 32 جاستاعى شي جىنپىڭ خىبەي ولكە-سى جىڭپىڭ اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجىي مىندە-تىن وتەپ جۇرگەن ەدى. ول تاى التىن قاقپا كو-پىرىن، امەرىكا كاسپىتىك باسكەتبول بىرلەسكەن جارىسىن اڭگەملەدى.

ارادا ەبىر ايعا جەتپەيتىن ۋاقىتتا، ەتوراعا شي جىنپىڭ سان ـ فرانسىسكودا وتكىزلىگەن جۇڭگو ـ امەرىكا باسشىلار دىدارلاشۇىنا قات-ناسۇعا كەلدى. دىدارلاشۇ ارەدىگىندەگى ەركىن جاي اڭگىمەدە سول جىلدارداى وتكەن سىستەر-دى ەسكە الدى.

فيلولى شارۋا قوجالىعىنداى نەگىزگى عىهارات-تىڭ كەڭەس زالى، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قات-ناسىنىڭ تارىخىنان، بۇگىنى مەن بولاشاعىنان تارتىپ جۇڭگو ۇلكىسىندەگى وسزاماندىندىرۇ جولى مەن دامۇ بولاشاعنا دەيىن؛ اركىمىنىڭ ماڭىز-دى، ەجىتى قاداعالاپ وتىرعان ماسەلەلەرىنىن تارتىپ خالىقارالىق جانە وڭىرلىك قولامتالى ماسەلە-لەرگە دەيىن...ەتوراعا شي جىنپىڭ بايدەن زۇڭ-تۇڭمەن جان ـ جاقىتى، ىشكەرلەيى، بۇكەسىز پىكىر اۋىستىردى.

از ـ كەم دەمالىستان كەيىن، ەتوراعا شي جىنپىڭ بايدەن زۇڭتۇڭ وتكىزگەن قوناعاسعا قاتىناىتى.

بايدەن زۇڭتۇڭ قوناعاسى زالنىڭ ەسىگى ال-دىندا كۇتىپ الدى. ول ەبىر قول تەلەفوندى الپ شىغىپ، ساۋساعىمەن تەلەفون ەكرانىن اقىرىن قوزعاپ، الدەنەنى نىزدەگەندەي بولدى.

ەتوراعا شي جىنپىڭ ونىڭ الدىندا كەلگەندە بايدەن زۇڭتۇڭ قول تەلەفونىن ەتوراعا شي جىنپىڭگە كورسەتپ، ”ەسىز بۇل جاستى تانىسىز با؟“ ـ دەپ سۇردى.

”تانىمەن، بۇل مەنىڭ 38 جىلدىڭ الدىنداى كەزىم“، ـ دەدى ەتوراعا شي جىنپىڭ.
”اسىلى، بايدەننىڭ قول تەلەفوننان كورسەت-كەندى 1985 ـ جىلى شي جىنپىڭنىڭ سان ـ فرانسىيە-كودا ساپاردا بولعاندا التىن قاقپا كوپىرى الدىندا تۇسكەن سۇرەتى ەكەن.

”ەسىز تىتتەي دە وزگەرمەيسىز!“ ـ دەدى بايدەن زۇڭتۇڭ. قوناق يەسى مەن قوناق شاد-مان كۇلكى ۇنى بىشىدە قوناعاسى زالنا كىردى.

كەشتە امەرىكا ـ جۇڭگو قارىم ـ قاتىناسى مەمەلكەتتىك كومىتەتى، امەرىكا ـ جۇڭگو ساۋدا مەمەلكەتتىك كومىتەتى، ازىا قوعامى، امەرىكا سىرتقى قارىم ـ قاتىناس كومىتەتى، امەرىكا ساۋدا-گەرلەر قوعامى سىياقتى دوستىق ۇيمىداردىڭ بىرلە-سىپ وتكىزگەن قارسى اۋ قوناعاسىندا، ەتوراعا شي جىنپىڭ 38 جىلدىڭ الدىندا تۇڭغىشى رەت امەرىكادا ساپاردا بولعان بارىسن تاى ەبىر رەت تىلكە تىەك ەتتى. ال 38 جىلدىڭ الدىندا امەرىكادا تانىسقان كوپتەگەن كونه كوز دوستارى دا ۇسە-نىس بوينىشا وسى جولعى قوناعاسعا قاتىناىتى.

”مەن تۇڭغىش رەت امەرىكادا ساپاردا بولعا-نىمدا، ايوۋا شتاتىنىداى دۇوزجارك ەرلى ـ زايىپىتلار وتباسىندا تۇرعان بولاتىمەن، سول كەزدەگى ەسىك ەنومىرى بوننە كوشىسى 2011 ـ ەنومىر ەكەندىگى ەالى ەسەيدە. بۇل مەنىڭ امەرىكا خالقق-مەن تۇڭغىش رەت بەتپە-بەت قارىم ـ قاتىناس ورناتۇوم، سونداي ـ اق مەنىڭ امەرىكا خالىقمەن بىرگە تۇرمىس كەشىرگەن ۇمىتلىھاس كەشىرمەلە-رىم ەدى. مەن جونىنەن العاندا ولاز ـ امەرىكا“.

”مەن مىنانى دا بايقادىم: ەكى ەلدىڭ تارىخ-مادەنيەتى، قوعامدىق ەنۇزىمى، دامۇ جولى ۇقسا-

ماعانىمەن، الاپدا خالىقتارى اق كوڭىل، تالتۇ، ەڭ-

بەكىشلى، شىنايى، بارلىعى وتانىن سۇيەدى، وتباسىن سۇيەدى، تۇرمىستى سۇيەدى، بارلىعى ەبىر ـ بىرىن جاقىرتادى جانە ەبىر ـ بىرىنە پەيىلدى“.

”زىگى نيەتكە، دوستىققا تولى ارنالار قوسىلعاند-دىقتان عانا، شالقار تنىق مۇجىت تابجەي بوگەتكە اينالغانى جوق؛ ەدال خالىقتار ارانسىنداى قوس با-عىتاعى تالىنىس جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىن قايتا ـ قايتا توقراعان كۇيدەن تۇرا جولعا سالپ كەلەدى. مەن جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناس-نىڭ قاقپاسى اشلىسىمەن ـ اق قايتادان جايىلمايىت-مىدەننا سەنەمەن. ەكى ەل خالىقنىڭ دوستىق سىتە-

رىنىڭ بەئاتشارى باستالغان ەكەن، ورتا جولدا اياق-سىز قالىھايىدى. خالىقتار دوستىعى اعاشى ۇلكەيىپ ەوستى، ەسوزسىز، بوران ـ شاشىننان تايىسالماي وتە الادى“.

امەرىكا خالىقمەن قارىم ـ قاتىناس جاساعان

ەتول كەشىرمە بار، ونان دا ماڭغزدىسى، جۇڭگو خالىقنا تامىر تارتقان تەرەڭ سۇيىسەنشىلىك جاتىر.
”ەنپىتى دە ويداعىداى قىزمەت سىتەۋ، ەنپىتى دە كوڭىلدەگىدەي تۇرمىس كەشىرۇ، بالالار ەنپىتى دە ويداعىداى سەسەيىپ ـ ەرجەتۇ، مىنە بۇل ەبىر مىللىيارد 400 مىللىون جۇڭگو خالىقنىڭ شىنايى تىلە-گى“،
”خالىق ارانسىندا بولغانىمدا كوڭىلم جاي

تابادى، خالىقبەن بىرگە بولۇ كۇش ـ قۇاتىمدى نىعايتادى“،
”مەن وزىممەن ساناسيאי، خالىقتىڭ ەۇمتىن اقتايمەن، مىنە بۇل مەنىڭ مىرلىك سەند-مىم“... ەتوراعا شي جىنپىڭنىڭ اسەرلى بايانداۋى جان دۇنيەنى تەبىرەنتتى، كونه كوز دوستاردى تەرەڭ اسەرلەندىردى، وتىرعان ەر سالا قايرات-كەرلەرنىڭ دە جۇرەك قىلىن تەربەدى.

خالىق ارانسان كەلىپ، خالىق ارانسنا تامىر تارتۇ، خالىق ەۇشىن قىزمەت سىتەپ، خالىققا سۇيەنۇ، ەتوراعا شي جىنپىڭ جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنا وي جۇگرىتۇ جانە ونى جويسپارلاۋ اياسىندا ”خالىقتى“ قاشاند
وزەكتى ورنىعا قويدى. قارسى اۋ كەشىكى قوناعاسىنا قاتىناسقان امەرىكا جاق قايراتكەرلەرى ارانسىدا، ونەركاىسىپ ـ ساۋدا سالاىسىنىڭ تانىمالى قايراتكەرلەر ۋاكىلدەرى دە، قاراپايىم قاۇىم دا بار؛ جاسى جۇزدەن اسقان قارتتار دا، جالىنداناعان جاستار دا بار. كەشىكى قونا-عاسى باىستالاردان بۇرىن، ەتوراعا شي جىنپىڭ ارنا-يى ۋاقت شىعارىپ، 30 نەشە جىلدان بەرى قارىم ـ قاتىناس جاساپ كەلگەن امەرىكالىق دوس ـ جاراند-دارىمەن سىتتىق قىفلاسىپەن كەزدەستى.

”ەر قانداي ەبىر ۇلى ەسى تابىسقا جەتۇ ەۇشىن، ەسوز جوق، خالىق ارانسان ەتۇپ نەگىزىن تاپۇى، خالىق ارانسان كۇش ـ قۇات ۇيىستىرۇى، مۇنى خالىق بىرگە ورنىنداۋ كەرەك. جۇڭگو ـ امەرىكا دوستىعى مىنە وسىنداى ەبىر ۇلى ەسى“. ەتوراعا شي جىنپىڭ جاي سوزبەن تەرەڭ وي اعھارتتى.

(3) ەكى ەرى ەلدىڭ تانتۇ ـ تانتى ۇتۇ جولىن قاراستىردى

سان ـ فرانسىسكونىڭ جاراتىلىستىق كورىند-سى كوز نارتارلىقتاي، تاس جولىدارى ەورلى ـ قىرلى كەتكەن، كوپ نەگىزدى مادەنيەت توغىس-قان، ”امەرىكانىڭ باتىس تەڭىز جاعالاۋى مەرۋەر-تى“ دەكەن اتى بار، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قا-تىناسىنىڭ دامۇمەن بىتتە قايناسقان.

1945 ـ جىلى جۇڭگو، امەرىكا ەكى ەلدىڭ ۋا-كىلدەرىن قامتىغان 50 ەلدىڭ ۋاكىلدەرى سان ـ فرانسىسكوغا جىنالىپ،
«بىرلەسكەن مەمەلكەتتەر ۇيىمىنىڭ ۇستاۋىندا» قول قويسىپ، سوعىستان كە-يىنگى خالىقارالىق ەتارتىپتىڭ ىرگە تاسىن قالادى. ۋاقىتتى ودان ىلگەرى جىلجىتار بولساق، 1865 ـ جىلى توپ ـ توپ جۇڭگو جۇمىسشىلارى امەرىكاغا كەلىپ، شىغىس ـ باتىس تەڭىز جاعالاۋىن تۇتاشتىرعان تنىق مۇجىت تەمىر جولىن سالىدى، قاجىرلىقبەن شارۋاش-لىق قۇرىپ، سان ـ فرانسىسكودا باتىس جارتى شاردا-عى تارىجى ەڭ ۇزاق جۇڭگولىقتار كوشىسنى قۇرىپ شىقتى. بۇگىنگى تاڭداى سان ـ فرانسىسكو بۇكىل امەرىكاداى حۇارنىداردىڭ ۇستاغان سالىستىرماسى ەڭ جوعارى قالا سانالادى.

جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ دامۇى شەشۇشى ساتتە تۇرعان تارىجى كەزەڭدە ادامعا تارىجى وي سالاتىن وسى قالاغا كەلگەن ەتوراعا شي جىنپىڭ جۇڭگو ـ امەرىكا باسشىلار دىدارلاشۇنىدا ەكى ەل قارىم ـ قاتىناسنىڭ قايدا بەتتەپ، قايدا تارتارىن بايمىداپ، ”ەجۇز جىلدا بولماعان زور وزگەرىستەن“ ەسوز باىسادى

”بۇگىنگى تاڭداى دۇنيە ەجۇزى 100 جىلدا بولماعان زور وزگەرىستى باستان كەشىرۋدە، جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ ەكى ەتۇرلى تاڭداۋى بار: ەبىرى، نىتتىماقتى، سەلبەستىكى كۇشەيتىپ، ەلەم-دىك سىن ـ سايبىستارعا قول ۇستاسا توتەپ بەرىپ، دۇنيە ەجۇزنىڭ حاۋىپسىزدىگىن جانە گۇلدەنۇن جەبەۋى. ەندى ەبىرى، نولدىك جىيىتتىق ويىنان جازباي، توپقا ەولىنىپ قارسىلاسۇعا ايتاقتاپ، دۇنيە ەجۇزىن الاىسپيراندىق پەن بولشەكتەنۇگە بەت الدىرۇ. ەكى ەتۇرلى تاڭداۋ ەكى بەتالىسقا ۋا-كىلدىك ەتپ، ادامزاتنىڭ كەلەشەگى مەن جەر شا-رىنىڭ بولاشاعىن بەلگىلەيدى“.

”جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ قارىم ـ قاتىناس جاساماۋىنا بولھايىدى، قارسى جاقىتى وزگەرتەمىن دەۋ ەسى جۇزىندىككە جاناىبايدى، قاقىتسىتىڭ، قارسىلاسۇدىڭ زارداپىن ەشىكىم دە كوتەرە ھالا-يدى. ەرى ەلدەر باسكەسى جۇڭگو مەن امەرىكا ەكى ەل جانە دۇنيە ەجۇزى ەوپ كەلگەن ماسە-لەلەردى شەشە ھايبايدى. وسىناۋ جەر شارى جۇڭگو مەن امەرىكا سىندى ەكى ەلدى دە سيعىزا الادى. جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ ەرقايسىسىنىڭ تابىسقا جەتۇى ەبىر ـ بىرىنە وراي سانالادى“.

وزگەرىس جانە بىلىقپالىق قاباتتاسقان دۇنيە

ەجۇزى الدىندا، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناس-نىڭ وسى الپ كەمەسى قايتكەندە سۇ استىنداى جاسىرىن قۇزدان، تايىاز قايرايڭنان وراعىتىپ ەوتىپ، دۇلەيى داۋىلدى، سۇراپىل تولقىندى كەسىپ ەوتىپ، باعداردان جازباي، قارقىننى باياۋ-لايتپاي، قاعلمھاي ـ سوعلمھاي جۇرە الادى؟ ەتوراعا شي جىنپىڭ مۇنىڭ جاۋابىن بەردى:
”ۇزارا قۇرمەت ەتۇ، بەيىت قاتار تۇرۇ، سەلبەستىك جاساپ، تەڭ يىگىلككە كەنەلۇ. بۇل جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ 50 جىلدىق بارىسىنان سۇرىبتالغان تا-جىرىيە ەزرى تارىختاعى ەرى ەلدەر قاقىتسىسى اڭ-ھارتقان وي، بۇل جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ ورتاق قۇلشىنۇ بەتالىسى بولۇعا ەنپىسى.

2021 ـ جىلى بايدەن زۇڭتۇڭمەن بەينە ەكراند-دا دىدارلاشۇ بارىسىندا، ەتوراعا شي جىنپىڭ 3 ەتۇ-يىندى پرىنسىپتى ايقىن العا قويدى. وسى رەت سان ـ فرانسىسكودا ەتوراعا شي جىنپىڭ 3 ەتۇيىن-دى پرىنسىپ جونىدە ونان ارى بايمىداۋ جاسا-دى: ”وزارا قۇرمەت ەتۇ ـ ادامداردىڭ بارىس ـ كەلىس جاساۋىنىڭ نەگىزگى ادەبى ەر جۇڭگو مەن امەرىكا ەكى ەلدىڭ تانتۇ ـ تانتى ەتۇتۇنىڭ ەڭ بولھاشى ولشەمى“،
”بەيىت قاتار تۇرۇ ـ خالىقارالىق قارىم ـ قاتىناسنىڭ نەگىزگى ولشەمى، ونان دا ماڭغزدىسى، جۇڭگو مەن امەرىكا سىندى ەكى ەرى ەلدىك، ەسوز جوق، ساقايتىن تومەند-گى شەگى“،
”سەلبەسىپ تەڭ يىگىلككە كەنەلۇ ـ ەدۇبىر دامۇىنىڭ اعىمى ەر جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىندا بولۇعا ەنپىستى مەرەكشەلىك“.

ەتوراعا شي جىنپىڭ بىىكتە تۇرىپ السىتى بولجاپ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى:
جۇڭگو مەن امەرىكا دۇرىس تانىمىدى بىرگە ورناتىپ، الاۋىز-دىقتى بىرگە ەنومىدى مەڭگەرىپ، ۇزارا تىيمىد-لىك جەتكىزۇدى، سەلبەستىك جاساسۇدى بىرگە ىلگەرلەتىپ، ەبرى ەلدىك جاۋاپكەرلىشلىكى بىرگە ارقالاپ، گۇمانىتارلىق اۋىس ـ كۇيىستى بىرگە ىلگە-رىلنەتۇى كەرەك. وسى ”بەس بىرگە“ جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ ورنىقتى دامۇى ۇشنى سومدالغان بەس تىرەككە بارابار، ول جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ كەلەشەكتى بەتكە العان ”سان ـ فرانسىسكو كەلەشەكتىڭ نىساناسىن“ اشادى.

”مەن باىستان ـ اياق امەرىكا ـ جۇڭگو قارىم ـ قاتىناسى — دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ماڭغزدى ەكى جاقنى قارىم ـ قاتىناس، امەرىكا مەن جۇڭگونىڭ قاقىتسىسىنان ساقتانۇعا كەلبەيدى مەسى“،
”ورنىق-تى جانە دامىعان جۇڭگو امەرىكا مەن دۇنيە ەجۇ-زىنىڭ مۇددەسىنە ۇيلەسىدى، جۇڭگو ەكونومىكا-سىنىڭ ارتۇى امەرىكاغا پايدالى، دۇنيە جۇزىنە دە پايدالى دەپ قاراپ كەلمەن“،
”مەن بالى ارالىندا-عى دىدارلاشۇدا بىرگەن بەس ۋادەمدى قاينالاي دارىپتەگىم كەلەدى“،
”امەرىكا مەن جۇڭگونىڭ ەكونومىكاسى ەبىر ـ بىرىنە سۇيەنەدى، امەرىكا جۇڭگونىڭ دامۇىن، بايۇىن قۇانا قۇپ الادى، جۇڭگونىڭ دامۇىن قىسپىلقا اۋدى، شاۋجاپلاۋدى قاراستىرمايدى، جۇڭگو مەن بايلانىستى ۇرۇزدى قا-راستىرمايدى“،
”امەرىكا جاق ەبىر جۇڭگو ساياسا-تىنا تاباندى بولادى“... جۇڭگو جاقنىڭ نازار اۋ-دارعان ماسەلەلەرىنە بايدەن زۇڭتۇڭ ايقىن ەمەۋ-رىن ەبلىدىردى.

تانىم مەن ارەكەتتىڭ بىرلىگىندە ارەكەت سوزدەن ۇستەم تۇرادى. ادامدار امەرىكا جاقنىڭ ەوزىنىڭ پوزىتسىياسى مەن ەكى جاقنىڭ ورتاق تا-نىمىن ارەكەتتە تياناقتاندىرىۋىن كۇتەدى.

دىدارلاشۇ اياقتانغاننان كەيىن، بايدەن زۇڭتۇڭ ەتوراعا شي جىنپىڭدى فيلولى شارۋا قوجالىعىندا سە-يىلدەۋىگە ۇسىنىس ەتىپ، ەتوراعا شي جىنپىڭدى كولىك توقتاعان ورنىعا ۇزى جەتكىزىپ سالىدى. بايدەن زۇڭتۇڭ ەتوراعا شي جىنپىڭ وتىرعان حۇڭجى جەيڭل اۋتونوكولىكتە قىزىعا كوز سالىدى. ەكى ەل باىششى قول ۇستاسىپ قوشتاسىپ، ەر-تەسى وتەتىن ازيا ـ تنىق مۇجىت ەكونومىكا سەل-بەستىك ۇيىمى باسشىلارنىڭ بەيرەسەيى ماجىلىسىند-دە قايتا كەزدەسۇگە ۋادەلەستى.

”تارىختىڭ سالفاز كوشىندەگى سان وتكەلىك-تە ەڭ اقىرىندا تۇنىپ قالاتىنى قاشاندا ەڭ باعالى نارسەلەر“. جۇڭگو ـ امەرىكا قاتىناسىنا باعىت نۇسقاپ، اۋمالى ـ ئوكپەلى، وزگەرىسكە تولى دۇنيە جۇزىنە ايقىندىلىق ۇستەپ، تۇراقلىقلىقى ارت-تىراتىن جۇڭگو ـ امەرىكا باسشىلارنىڭ سان ـ فرانسىسكوداى دىدارلاشۇى بەلەستىك ەمان الاتىد-

ىدعى سەبەپتى ادامزات تارىخىنا جازىنلادى.

ادامدار ەكى ەل باسشىلارنىڭ رول ۇستاپ، چول باستاۋىندا سان ـ فرانسىسكونى جاڭا باستاما ەتكەن، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسى سىندى الپ كەمەنىڭ جاڭا جورىقتى بەتكە الپ، ورنىقتى قادامەن الستارعا جەتۇىن ۇمت ەتەدى.

(**شېنجۇا** **اگەنىتسىگىنىڭ 11 ـ ايدىڭ 16 ـ**

كۇنى سان ـ فرانسىسكودان بەرگەن خابارى)

□ شېنجۇا اگەنىتسىگنىڭ تىلشلىلەرى ليۇ خۇا، يياڭ يىجۇن، سۇن خاۋ

ۇشى ـ قيرسىز كەڭ كوسىلگەن تنىق مۇجىت بىردە تولقپ، بىردە باىسلىپ، قۇبىلمھالى زامانعا، دۇنيە سىتەرىنىڭ وزگەرىسىنە كۇا بولدى. 50 نەشە جىلدىق بوران ـ شاشىندى باسىپ وتكەن جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسى تاى ەبىر تارىجى سىپاتى ەساتتى قارسى الدى —

2023 ـ جىلى 11 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى امەرىكا-نىڭ كالىفورنيا شتاتى سان ـ فرانسىسكو قالا ماڭىد-داى فيلولى شارۋا قوجالىعىندا جاڭبىردان كەيىنگى كۇن شاپداي اشلىدى، مەمەلكەت ەتوراعاسى شي جىنپىڭ امەرىكا زۇڭتۇڭى بايدەنمەن وسى ارادا دىدارلاشۇ وتكىزدى.

بۇل ەتوراعا شي جىنپىڭنىڭ بايدەن زۇڭتۇڭ-مەن اراعا ەبىر جىل سالىپ تاى دا بەتپە ـ بەت دىدارلاشۇى. رەسەيى دىدارلاىستى، تۇسكى استا بىرگە بولدى، سەيىلدەپ پىكىر اۋىستىردى... ەكى ەل باىسشىلارى بۇكەسىز، ىشكەرلەي پىكىر اۋىس-تىرىپ، 4 ساعاتقا تايۋ اڭگىمەلەستى.

ەبرى ەلدىڭ كوسەمى رەتىندە ەتوراعا شي جىنپىڭ بايدەن زۇڭتۇڭمەن دىدارلاشۇ بارد-سىندا ساياسى قايراتكەردىڭ بورىشىن تىلگە تىەك ەتىپ بىلاي دەدى:
”مەن جانە زۇڭتۇڭ مىرزا جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىنداى رول ۇستاۋىشىسىمىز، خالىق جونىنەن، دۇنيە ەجۇزى جونىنەن، تارىخ جونىنەن تۇگەلدەي اۋىر جاۋاپ-كەرلىشلىك ارقالاپ وتىرىمىز“.

وسى اۋىر جاۋاپكەرلىشلىك بولعاندىقتان، جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسى سىندى الپ كەمە تاساداى قۇزدار مەن قاتەرلى قايراتداردى بۇزىپ ۇتىپ، بالى ارالىنان سان ـ فرانسىسكوغا جەتتى، سونداي ـ اق سان ـ فرانسىسكودان تاى اتتانادى.

(1) بالى ارالىنان سان ـ فرانسىسكوغا دەيىن

سان ـ فرانسىسكوداى دىدارلاشۇ جۇڭگو ـ امەرىكا قارىم ـ قاتىناسىندا توقراپ ـ قۇلدىراۋدان ور-نىتىللىققا قاراي تالىنىس جاسامان بەلسەندى جاعداي جا-رىققا شىققان شەشۇشى ساتتە وتكىزىلدى، بۇل جۇڭگو ـ امەرىكا ەكى ەل خالىقنىڭ جۇرەگىن تە-بىرەتتىپ قالىباىستان، ازيا ـ تنىق مۇجىت ۇڭىرىنىڭ جانە تۇتاس دۇنيە ەجۇزىنىڭ نازارىن اۋداردى. 11 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن بايدەن زۇڭتۇڭ سان ـ فرانسىسكو قالا رايونىنان اۋتونوك-لىكپەن فيلولى شارۋا قوجالىغىنا الدىن الا جەتتى. ساعات 1۱دەن 15 مېنۇت وتكەن مولىشەردە ەتوراعا شي جىنپىڭ وتىرعان جەيڭل اۋتونوكولىك جەتكەندە بايدەن زۇڭتۇڭ نەگىزگى عىهاراتنىڭ الدىنداى اۋ-تونوكولىكتىن تۇسەر جەردە قارسى الدى، كۇلمىسە